

APPENDIX "B"

AIR SERVICES AGREEMENT

BETWEEN

THE GOVERNMENT OF INDIA

AND

THE GOVERNMENT OF THE REPUBLIC OF UZBEKISTAN

The Government of India and the Government of the Republic of Uzbekistan hereinafter referred to as the "Contracting Parties".

Recognising the Convention on International Civil Aviation opened for signature at Chicago on the seventh day of December, 1944;

Desiring to promote their mutual relations in the field of civil aviation and to conclude an agreement for the purpose of establishing air services between and beyond their respective territories;

Have agreed as follows:

ARTICLE 1

Definitions

For the purpose of this Agreement, unless the context otherwise requires.

- a) the term "aeronautical authorities" shall mean, in the case of India, the Director General of Civil aviation and in the case of the Republic of Uzbekistan, the Chief of the Department of Civil Aviation, or in both the cases, any person or body authorised to perform the functions currently exercised by the said authorities.
- b) the term "designated airline" shall mean an airline which the aeronautical authorities of one Contracting Party have designated in writing to the aeronautical authorities of the other Contracting Party and authorised in accordance with Article 3 of this Agreement.
- c) "Convention" means the Convention on International Civil Aviation opened for Signature at Chicago on the Seventh day of December 1944 and includes any Annexes adopted under Article 90 of that Convention and any amendment of the Annexes or of the Convention under Article 90 and 94 thereof so far as those Annexes and amendments have been recognised by both Contracting Parties, and
- d) the terms "territory", "air service", "International air service" and "stop for non-traffic purposes" have the meanings respectively assigned to them in Articles 2 and 96 of the Convention.

ARTICLE 2

1. Each Contracting Party grants to the other Contracting Party the rights specified in this Agreement for the purpose of establishing scheduled international air services on the routes specified in the Annex thereto. Such services and routes are hereinafter called "the agreed services" and "the specified routes" respectively.

2. Subject to the provisions of this Agreement, the airlines designated by each Contracting Party shall enjoy the following rights:-

- a) to fly without landing across the territory of the other Contracting Party;
- b) to make stops in the territory of the other Contracting Party for non-traffic purposes; and
- c) while operating an agreed service on a specified route, the airlines designated by each Contracting Party shall also enjoy the right to embark and disembark, in the territory of the other Contracting Party at the point(s) specified for that route in the Annex to this Agreement, international traffic in passengers, cargo or mail.

3. Nothing in paragraph 2 of this Article shall be deemed to confer on the airline of one Contracting Party the privilege of taking on, in the territory of the other Contracting Party, passengers, cargo or mail destined for another point in the territory of that other Contracting Party.

4. The laws and regulations of one Contracting Party governing entry into and departure from its territory of aircraft engaged in international air navigation or operation and navigation of such aircraft while within its territory shall apply to aircraft of the designated airline of the other Contracting Party.

5. The laws and regulations of one Contracting Party governing entry into, stay in and departure from its territory of passengers, crew, cargo and mail such as those regarding passports, customs, currency and health and quarantine shall apply to passengers, crew cargo and mail carried by the aircraft of the designated airline of the Contracting Party while they are within the said territory.

ARTICLE 3

Designation of Airlines

1. Each Contracting Party shall have the right to designate in writing to the other Contracting Party one or more airlines for the purpose operating the agreed services on the specified routes.

2. On receipt of such designation, the other Contracting Party shall, subject to the provisions of paragraphs (3) and (4) of this Article, without delay grant to the airlines designated the appropriate operating authorisations.

3. The aeronautical authorities of one Contracting Party may require an airline designated by the other Contracting Party to satisfy them that it is qualified to fulfil the conditions prescribed under the laws and regulations normally applied to the operation of international air services by such authorities in conformity with the provisions of the Convention.

4. Each Contracting Party shall have the right to refuse to grant the operating authorisations referred to in paragraph (2) of this Article, or to impose such conditions as it may deem necessary on the exercise by a designated airline of the rights specified in Article 2, in any case where the said Contracting Party is not satisfied that substantial ownership and effective control of that airline are vested in the Contracting Party designating the airline or in its nationals. For the purpose of this paragraph, the expression "substantial ownership and effective control" means that in any case where the designated airline operates its services under this Agreement by entering into any agreement with the airline of any other country, the Contracting Party designating the airline or its nationals shall not be deemed to have substantial ownership and effective control of the designated airline, unless the Contracting Party or its nationals, in addition to the ownership of the major part of the assets of the designated airlines, have also:-

i) effective control in the management of the designated airline, and

ii) ownership and effective control of the major part of the fleet of aircraft and equipment used in the operation of the services.

5. The airline so designated and authorised may begin to operate the agreed services at any time provided that the provisions of this Article and of Articles 10 and 12 have been complied with.

ARTICLE 4

Revocation or Suspension of operating Authorisation

Each Contracting Party reserves the right to itself to revoke or suspend the operating authorisation or impose such appropriate conditions as it may deem necessary in the case of failure by a designated airline of the other Contracting Party to comply with the laws and regulations of the former party, or in case, in the judgement of the former party, there is a failure to fulfil the conditions under which the rights are granted in accordance with this Agreement. This shall also apply if the provisions of paragraph 4 of Article 3 are not complied with. Such action shall be taken only after consultation between the Contracting Parties in accordance with Article 16 of this Agreement unless an immediate suspension of operations or imposition of conditions is necessary to avoid further infringement of laws, regulations or provisions of this Agreement.

ARTICLE 5

Charges

The charges imposed in the territory of one Contracting Party for the use of airports and other aviation facilities by the aircraft of the designated airlines of the other Contracting Party shall not be higher than those paid by the aircraft of an airline of the most favoured nation (excluding the airlines of Commonwealth of Independent States) engaged in similar international air services.

ARTICLE 6

Customs Charges and Procedures

1. Aircraft operated on international services by the designated airlines of either Contracting Party, as well as their regular equipment, supplies of fuel and lubricants and the aircraft stores already on board, introduced into or taken on board such aircraft and intended solely for use by or in such aircraft shall, be exempt from all Customs duties, inspection fees and other duties or taxes, in the territory of the other Contracting Party.
2. The same treatment shall be accorded to spare parts entered into the territory of either Contracting Party for the maintenance or repair of aircraft used on international services by the designated airline of the other contracting Party.
3. The regular airborne equipment as well as the materials and supplies retained on board the aircraft of either Contracting Party may be unloaded in the territory of the other Contracting Party only with the approval of the Customs authorities of such territory.
4. Materials referred to in paragraphs (1), (2) and (3) of this Article may be required to be kept under Customs supervision or control.
5. Passengers in direct transit across the territory of either Contracting Party shall be subject to no more than a very simplified control. Baggage and cargo in direct transit shall be exempt from Customs duties and other similar taxes.

ARTICLE 7

Fair and Equal Opportunity

There shall be fair and equal opportunity for the airlines of both Contracting Parties to operate the agreed services on the specified routes between their respective territories.

ARTICLE 8

Interest of Designated Airlines

In operating the agreed services, the airlines of each Contracting Party shall take into account the interests of the airlines of the other Contracting Party so as not to affect unduly the services which the latter provide on the same route.

ARTICLE 9

Capacity

1. Prior to the commencement of the agreed services, the capacity to be provided and the frequency of services to be operated shall be agreed between the aeronautical authorities of the two Contracting Parties in accordance with the principles laid down in Articles 7 and 8 and the provisions of this Article and shall be confirmed by an exchange of diplomatic notes.

2. Any increase in the capacity to be provided and/or frequency of services to be operated by the designated airline of either Contracting Party shall be based primarily on the estimated requirements of traffic between the territories of the Contracting Parties and shall be subject to agreement between the two aeronautical authorities. Pending such agreement or settlement, the capacity and frequency entitlements already in force shall prevail.

3. Additional and charter flights of the airlines, designated by any of the Contracting Parties may be operated with the permission of the other Contracting Party. These flights must not do any loss or damage to the flights operated on schedule. The requests for additional or charter flights must be sent not less than 72 hours before the beginning of the flight.

ARTICLE 10

Provision of Operating Information

The aeronautical authorities of each Contracting Party shall cause their designated airlines to communicate to the aeronautical authorities of the other Contracting Party, as far in advance as practicable, prior to the inauguration of the agreed provision, the type of service, the type of aircraft to be used, the flight schedules, tariff schedules, and all other relevant information concerning the operation of the agreed services including such information as may be required to satisfy the aeronautical authorities that the requirements of this Agreement are being duly observed. The requirements of this Article shall likewise apply to any changes concerning the agreed services.

ARTICLE 11

Provision of Statistics

The aeronautical authorities of each Contracting Party shall cause their designated airlines to furnish to the aeronautical authorities of the other Contracting Party statistics relating to the traffic carried during each month on the agreed services to and from the territory of that other Contracting Party, showing the countries of origin and destination and the points of embarkation and disembarkation of such traffic. Such statistics shall be furnished as soon as possible after the end of each month.

ARTICLE 12

Tariffs

1. For the purpose of the following paragraphs, the term "tariff" means the prices to be paid for the carriage of passengers and cargo and the conditions under which these prices apply, including prices and conditions for agency and other auxiliary services, but excluding remuneration and conditions for the carriage of mail.

2. The tariffs to be charged by the designated airlines of one Contracting Party for carriage to or from the territory of the other Contracting Party shall be established at reasonable levels, due regard being paid to all relevant factors, including cost of operation, reasonable profit, and the tariffs of other airlines.

3. The tariffs referred to in paragraph (2) of this Article shall, if possible, be agreed between the designated airlines of the two Contracting Parties and such agreement shall, wherever possible, be reached using the procedures of the International Air Transport Association.

4. The tariffs so agreed shall be submitted for the approval of the aeronautical authorities of both Contracting Parties at least ninety (90) days before the proposed date of their introduction. In special cases, this period may be reduced, subject to the agreement of the said authorities.

5. This approval may be given expressly. If neither of the aeronautical authorities has expressed disapproval within thirty (30) days from the date of submission, in accordance with paragraph (4) of this Article, those tariffs shall be considered as approved. In the event of the period for submission being reduced, as provided for in paragraph (4), the aeronautical authorities may agree that the period within which any disapproval must be notified shall be less than thirty days.

6. If a tariff cannot be agreed in accordance with Paragraph (3) of this Article, or if, during the period applicable in accordance with paragraph (5) the aeronautical authorities of one Contracting Party give the aeronautical authorities of the other Contracting Party notice of disapproval of a tariff agreed in accordance with the provisions of paragraph (3), the aeronautical authorities of the two Contracting Parties shall endeavour to establish the tariff by mutual agreement.

7. If the aeronautical authorities cannot agree on any tariff submitted to them under paragraph (4) of this Article, or on the establishment of any tariff under paragraph (6), the dispute shall be settled in accordance with the provisions of Article 18 of this Agreement.

8. A tariff established in accordance with the provisions of this Article shall remain in force until a new tariff has been established. Nevertheless, a tariff shall not be prolonged by virtue of this paragraph for more than twelve (12) months after the date on which it would otherwise have expired.

ARTICLE 13

Representation

1. The designated airlines of each Contracting Party shall have the right to establish and maintain in the territory of the other State a representation, with its own or local technical and commercial personnel for the performance of the agreed services on the specified routes. Such representation shall be established in accordance with local procedures.
2. The component bodies of each Contracting Party shall give the necessary support to the good functioning of the representation of the airline designated by the other Contracting Party, for the purpose of operating the agreed services.
3. The designated airline of each Contracting Party shall have an equal opportunity to issue its own documents of carriage and to advertise and promote sales in the territory of the other State. Such sales may be effected against payment in local currency or any convertible currency and credit cards, either directly through their own sales offices or through sales and/or travel agencies, to any person, organisation or body.

ARTICLE 14

Transfer of Earnings

1. Each Contracting Party grants to the designated airlines of the other Contracting Party the right to remit to its head office, the excess over expenditure of receipts earned in the territory of the first Contracting Party. Such remittances, however, shall be made in any convertible currency, and subject to, and in accordance with the foreign exchange regulations of the Contracting Party in the territory of which the revenue accrued.
2. Such transfers shall be effected on the basis of the official exchange rate for currency payment, or where there are no official exchange rates, at the prevailing foreign exchange market rates for currency payment.
3. In case special arrangements ruling the settlement of payments are in force between the two Contracting Parties, the provisions of such arrangements shall be applied to the transfer of funds under paragraph (1) of this Article.

ARTICLE 15

Aviation Security

1. Consistent with their rights and obligations under international law, the Contracting Parties reaffirm that their obligation to each other to protect the security of civil aviation against acts of unlawful interference forms an integral part of this Agreement.
2. The Contracting Parties shall provide upon request all necessary assistance to each other to prevent acts of unlawful seizure of civil aircraft and other unlawful acts against the safety of such aircraft, their passengers and crew, airports and air navigation facilities, and any other threat to the security of civil aviation.
3. The Parties shall, in their mutual relations, act in conformity with the aviation security provisions established by the International Civil Aviation Organisation and designated as Annexes to the Convention on International Civil Aviation to the extent that such security provisions are applicable to the Parties. They shall require that operators of aircraft of their registry or operators of aircraft who have their principal place of business or permanent residence in their territory and the operators of airports in their territory act in conformity with such aviation security provisions.
4. Each Contracting Party agrees that such operators of aircraft may be required to observe the aviation security provisions referred to in paragraph (3) above required by the other Contracting Party for entry into, departure from, or while within, the territory of that other Contracting Party. Each Contracting Party shall ensure that adequate measures are effectively applied within its territory to protect the aircraft and to inspect passengers, crew, carry-on items, baggage, cargo and aircraft stores prior to and during boarding and loading. Each Contracting Party shall also give sympathetic consideration to any request from the other Contracting Party for reasonable special security measures to meet a particular threat.

5. When an incident or threat of an incident of unlawful seizure of civil aircraft or other unlawful acts against the safety of such aircraft, their passengers and crew, airports or air navigation facilities occurs, the Contracting Parties shall assist each other by facilitating communications and other appropriate measures intended to terminate rapidly and safely such incident or threat thereof.

6. Any departure from the provisions of this Article shall constitute grounds for the application of Article 4 of this Agreement.

ARTICLE 16

Consultation

In a spirit of close collaboration, the aeronautical authorities of the two Contracting Parties shall exchange views regularly on the application and interpretation of this Agreement.

ARTICLE 17

Modification

1. If either of the Contracting Parties considers it desirable to modify any provisions of this Agreement, it may request consultation with the other Contracting Party; such consultation, which may be between aeronautical authorities and which may be through discussions or by correspondence, shall begin within a period of sixty (60) days of the date of the request. Any modifications so agreed shall come into force when they have been confirmed by an exchange of diplomatic notes.
2. Modifications to routes specified in the Annex may be made by direct agreement between the competent aeronautical authorities of the Contracting Parties and shall be confirmed by an exchange of letters.

ARTICLE 18

Settlement of Disputes

If any dispute arises relating to the interpretation or application of this Agreement, the aeronautical authorities of the Contracting Parties shall endeavour to settle it by negotiations between themselves, failing which the dispute shall be referred to the Contracting Parties for settlement.

ARTICLE 19

Applicability of Multilateral Air Conventions

1. To the extent to which they are applicable to the air services established under this Agreement, the provisions of the Convention shall remain in force between the Contracting Parties for the duration of the Agreement, as if they were an integral part of the Agreement, unless both Contracting Parties ratify any amendment to the Convention, which shall have duly come into force, in which case the Convention as amended shall remain in force for the duration of this Agreement.

2. If a general multilateral air convention comes into force in respect of both Contracting Parties, the provisions of such convention shall prevail.

ARTICLE 20

ANNEX

The Annex attached to this Agreement shall be deemed to be part of the Agreement and all references to the Agreement shall include reference to the Annex, except where otherwise expressly provided.

ARTICLE 21

Entry into Force

After compliance with necessary constitutional procedures, this Agreement shall come into force on the date of signature.

ARTICLE 22

Termination

Either Contracting Party may at any time give written notice to the other Contracting Party of its desire to terminate this Agreement. Such notice shall be simultaneously communicated to the International Civil Aviation Organisation. If such notice is given, this Agreement shall terminate twelve months after the date of receipt of the notice by the other Contracting Party, unless the notice to terminate is withdrawn by agreement before the expiry of this period. In the absence of acknowledgement of receipt by the other Contracting Party, notice shall be deemed to have been received fourteen days after the receipt of the notice by the International Civil Aviation Organisation.

DONE at TASHKENT this 24th day
of MAY of 1993 in six originals two each in
Hindi, English and Uzbek Languages, all the texts being
equally authentic. In case of any divergence of
interpretation, the English text shall prevail.

Sar h

FOR THE GOVERNMENT OF
REPUBLIC OF INDIA
(SALMAN KHURSHID)

C. Saefzaev

FOR THE GOVERNMENT OF
REPUBLIC OF UZBEKISTAN
(SADIK SAFAEV)

ANNEX

SECTION I

The designated airlines of India shall be entitled to operate agreed services on the following route:

<u>Points of Origin</u>	<u>Intermediate Points</u>	<u>Points of Destination</u>
Points in India	Any point in Pakistan, Afghanistan	Tashkent

SECTION II

The designated airlines of Uzbekistan shall be entitled to operate agreed services on the following route:

<u>Points of Origin</u>	<u>Intermediate Points</u>	<u>Points of Destination</u>
Points in Uzbekistan	Any point in Pakistan, Afghanistan	New Delhi

NOTE:

The intermediate points need not necessarily be served by the designated airlines of either Contracting Party.

सत्यमेव जयते

भारत सरकार

और

उज़्बेकिस्तान गणराज्य सरकार

के बीच

हवाई सेवा करार

भारत सरकार और उज़्बेकिस्तान गणराज्य सरकार जिन्हे इससे आगे "संविदाकारी पक्ष" कहा गया है ,

जोकि 7 दिसम्बर, 1944 को शिकागो में इस्ताक्षर के लिये प्रस्तुत किये गए अंतरराष्ट्रीय सिविल विमानन अभियान के इस्ताक्षरकर्ता है ,

जो अपने-अपने संबंधित भूभागों के बीच तथा उनसे परे हवाई सेवाएँ स्थापित करने के प्रयोजन से नागर विमानन के क्षेत्र में पारस्परिक संबंधों को बढ़ाने के लिए एक करार को अंतिम रूप देने की इच्छा रखते हैं ,

निम्नलिखित पर सहमत हुए हैं :

अनुछेद- ।

परिभाषा

जब तक कि प्रसेग से कोई अन्य अर्थ अभीष्ट न हो, प्रस्तुत करार के प्रयोजन के लिए :-

इकू

"वैमानिकी प्राधिकारी" पद का आशय भारत के संबंध में नागर विमानन महानिदेशक तथा उज़्बेकिस्तान गणराज्य के संबंध में नागर विमानन विभाग के प्रमुख या दोनों के संबंध में किसी ऐसे व्यक्ति या संस्था से है जिसे ऐसे कार्यों को करने के लिए प्राधिकृत किया गया हो जो इस समय उक्त प्राधिकारियों द्वारा किये जाते हैं ।

सर्वभूव अप्यते

: ३ :

॥६॥ यातायात से भिन्न प्रयोजनों के लिए दूसरे सीविदाकारी पक्ष के भू-भाग में रुकना,

॥७॥ किसी भी विनिर्दिष्ट मार्ग पर सम्मत सेवा का प्रचालन करते समय प्रत्येक सीविदाकारी पक्ष द्वारा नामित विमान कंपनी को, दूसरे सीविदाकारी पक्ष के भू-भाग में इस करार के अनुबंध में उक्त मार्ग के लिये विनिर्दिष्ट स्थानों पर अंतरराष्ट्रीय यातायात में यात्रियों, कार्गो या डाक को चढ़ाने और उतारने का अधिकार प्राप्त होगा ।

३. इस अनुच्छेद के पेराग्राफ २ में किसी भी बात का अर्थ यह नहीं समझा जाएगा कि एक सीविदाकारी पक्ष की नामित विमान कंपनी को, दूसरे सीविदाकारी पक्ष के भू-भाग में, दूसरे स्थान के लिये ते जाये जाने वाले यात्रियों, कार्गो या डाक को दूसरे सीविदाकारी पक्ष के भू-भाग में ते जाने का विशेषाधिकार मिल गया है ।

४. किसी भी सीविदाकारी पक्ष के भू-भाग में, अंतरराष्ट्रीय हवाई दिक्कालन या प्रचालन में तगे किसी भी विमान के प्रवेश करने या वहाँ से प्रस्थान करने और उसके भू-भाग के भीतर से विमान के दिक्कालन से संबंधित कानून और विनियम दूसरे सीविदाकारी पक्ष की नामित विमान कंपनी के विमान पर भी लागू होंगे ।

५. किसी एक सीविदाकारी पक्ष के भू-भाग में यात्रियों, क्रू, कार्गो और डाक के प्रवेश, वहाँ ठहरने और वहाँ से प्रस्थान करने से संबंधित नियम और विनियम, जो पासपोर्ट, सीमा-शुल्क, मुद्रा और स्वास्थ्य एवं संगरोध पर लागू होते हैं, उक्त भू-भाग के भीतर रहते हुए दूसरे सीविदाकारी पक्ष की नामित विमान कंपनी के विमान द्वारा वाहित यात्रियों, क्रू, कार्गो और डाक पर भी लागू होंगे ।

: 4 :

बनुकेद-३

स्थरताइनो के नामित करना

1. प्रत्येक सीविदाकारी पक्ष को लिखित रूप से विनिर्दिष्ट मार्गों पर सम्मत सेवाओं का प्रचालन करने के प्रयोजन के लिए दूसरे सीविदाकारी पक्ष को सूचित करते हुए एक या एक से अधिक विमान कंपनी नामित करने का अधिकार होगा ।
2. ऐसा नामांकन प्राप्त हो जाने के बाद, दूसरे सीविदाकारी पक्ष, इस अनुच्छेद के पैराग्राफ १३४ और १४४ के उपबंधों के अधीन, बिना विलंब के नामित विमान कंपनी को उपयुक्त प्रचालन प्राधिकार मैंजूर करेगा ।
3. एक सीविदाकारी पक्ष के वैमानिकी प्राधिकारी, दूसरे सीविदाकारी पक्ष द्वारा नामित विमान कंपनी से यह अपेक्षा कर सकते हैं कि वह संतुष्ट करे कि वह उन कानूनों और विनियमों के अधीन निहित शर्तों को पूरा करने के योग्य है जो सामान्यतः अंतरराष्ट्रीय विमान सेवाओं पर अभिसम्य के उपबंधों के अनुरूप ऐसे प्राधिकारियों द्वारा लागू होते हैं ।
4. प्रत्येक सीविदाकारी पक्ष को इस अनुच्छेद के पैराग्राफ १२४ में उल्लिखित प्रचालन प्राधिकार मैंजूर करने से अस्वीकार करने या किसी भी नामित स्थरताइन द्वारा अनुच्छेद 2 में निर्दिष्ट उन अधिकारों के प्रयोग पर प्रतिबंध लगाने का अधिकार होगा जहाँ उसे यह संतोष न हो कि नामित विमान कंपनी का वास्तविक स्वामित्व और प्रभावी नियंत्रण उस विमान कंपनी को नामित करने वाले सीविदाकारी पक्ष या उसके राष्ट्रियों में निहित नहीं है। इस पैराग्राफ के प्रयोजन के लिए "वास्तविक स्वामित्व और प्रभावी नियंत्रण" का आशय है कि किसी भी डालत में जहाँ नामित विमान कंपनी करार के अधीन अपनी सेवाएँ, किसी अन्य देश की स्थरताइन के साथ कोई और करार करके प्रचालित करती है तो यह माना जाएगा कि इस विमान कंपनी को नामित करने वाले

: 5 :

सीविदाकारी पक्ष या उसके राष्ट्रियों के पास उस विमान कंपनी का वास्तविक स्वामित्व और प्रभावी नियंत्रण नहीं है, जब तक कि सीविदाकारी पक्ष या उसके राष्ट्रियों के पास, नामित विमान कंपनी की सम्पत्ति के बड़े भाग के स्वामित्व के अलावा, नियंत्रित भी न हो :-

1. नामित विमान कंपनी के प्रबंध मंडल में प्रभावी नियंत्रण और
2. सेवाओं के प्रचालन में प्रयुक्त विमानों और उपस्करों के बेड़े के बड़े भाग का स्वामित्व और उस पर नियंत्रण।
3. इस प्रकार नामित और प्राधिकृत विमान कंपनी किसी भी समय सम्मत सेवाओं का प्रचालन आरंभ कर सकती है बशर्ते कि इस अनुच्छेद और अनुच्छेद 10 और 12 का अनुपालन कर लिया गया हो।

अनुच्छेद-4

प्रचालन प्राधिकार को प्रतिसंहृत करना अथवा रोक देना

प्रत्येक सीविदाकारी पक्ष को दूसरे सीविदाकारी पक्ष द्वारा प्रचालन प्राधिकार को प्रतिसंहृत करने अथवा इन अधिकारों के उपयोग को रोक देने का अधिकार होगा अथवा ऐसे अधिकारों के उपयोग पर ऐसी शर्तें लगाने का अधिकार होगा जो वह उचित समझे यदि विमान कंपनी उस सीविदाकारी पक्ष के कानूनी तथा विनियमों का अनुपालन करने में असमर्थ रहती है, अथवा पहले सीविदाकारी पक्ष के विचार से वह उन शर्तों को पूरा करने में असमर्थ है जिसके तहत इस करार के अधीन उसे अधिकार दिए गए थे। यदि अनुच्छेद-3 के पैरा 4 में दिए गए उपर्योगों का पालन नहीं किया जाता तो भी यह लागू होगा। ऐसी कार्रवाई, इस करार के अनुच्छेद-16 के अनुसरण में दोनों सीविदाकारी पक्षों के बीच आपसी परामर्श के बाद की जाएगी बशर्ते कि ऐसा तात्कालिक निर्तंबन अथवा शर्तों का लगाया जाना कानूनी और विनियमों अथवा इस करार के उपर्योग का आगे और उल्लंघन न समझा जाए।

सर्वप्रेषण अयते

: 6 :

बनुक्लेद-५

प्रभार

रक सीविदाकारी पक्ष के भू-भाग में दूसरे सीविदाकारी पक्ष की नायित विमान कंपनी दारा हवाई अड्डो और अन्य विमानन सुविधाओं का प्रयोग करने के लिये लिया जाने वाला प्रभार ऐसी ही अंतरराष्ट्रीय विमान सेवाओं में लगे हुये अति घनिष्ठ संबंध वाले राष्ट्र इस्तरंत्र राष्ट्रों के राष्ट्रमंडल की विमान कंपनी को छोड़कर ही की विमान कंपनी के विमानों दारा लिये जाने वाले प्रभार से अधिक नहीं होगा।

बनुक्लेद-६

सीमा-शुल्क प्रभार और प्रोक्षण

1. दोनों में से किसी भी सीविदाकारी पक्ष की नायित विमान कंपनी दारा अंतरराष्ट्रीय विमान सेवाओं पर प्रचालित किये जा रहे विमान तथा विमान में रखे गए उनके नियमित उपस्कर, ईंधन और स्लेहकों की सप्लाई और विमान में पहले से रखे गए विमान भंडार, जिसका उपयोग केवल उसी विमान के लिये हो, दूसरे सीविदाकारी पक्ष के भू-भाग में पहुंचने पर, सभीप्रकार के सीमा-शुल्क, निरीक्षण शुल्क और अन्य शुल्कों या करों से मुक्त रहेंगे।
2. किसी भी सीविदाकारी पक्ष की नायित विमान कंपनी दारा अंतरराष्ट्रीय सेवाओं में लगाए गए विमानों के रख-रखाव या मरम्मत के लिये दोनों में से किसी भी दूसरे सीविदाकारी पक्ष के क्षेत्र में प्रविष्ट अतिरिक्त कल-पुजौ पर भी उसी प्रकार का व्यवहार लागू होगा।
3. दोनों में से किसी भी सीविदाकारी पक्ष के विमान में रखा हुआ विमान से संबंधित नियमित उपस्कर और सामग्री एवं भंडार ऐसे क्षेत्र के सीमा-शुल्क प्राधिकारियों के अनुमोदन से ही दूसरे सीविदाकारी पक्ष के भू-भाग में उतारा जा सकेगा।

सत्यमेव जयते

: 7 :

4. इस अनुच्छेद के पैराग्राफ ११, १२ और १३ में उल्लिखित सामग्री सीमा-शुल्क प्राप्तिकारियों के पर्यवेक्षण या नियंत्रण में रखी जाएगी।

5. दोनों में से किसी भी सीविदाकारी पक्ष के भू-भाग के आर-पार जाने वाले यात्रियों पर बहुत ही साधारण नियंत्रण लागू होगा। सीधे पारगमन में रखा हुआ सामान और कार्गो सीमा-शुल्क और अन्य ऐसे ही करों से मुक्त रहेगा।

अनुच्छेद-7

उचित और समान अवसर

दोनों सीविदाकारी पक्षों की रथरलाइनों को अपने-अपने भू-भागों के बीच निर्दिष्ट मार्गों पर सम्मत सेवाओं के प्रचालन के लिये उचित और समान अवसर प्राप्त होंगे।

अनुच्छेद-8

नामित विमान कंपनी का हेत

सम्मत सेवाओं के प्रचालन में, प्रत्येक सीविदाकारी पक्ष की रथरलाइन, दूसरे सीविदाकारी पक्ष की रथरलाइन के हितों को ध्यान में रखेगी ताकि उसके दारा उसी मार्ग पर उपलब्ध कराई जा रही सेवाओं पर अनुचित प्रभाव न पड़े।

अनुच्छेद-9

क्षमता

1. सम्मत सेवाओं को शुरू किये जाने से पूर्व, उपलब्ध कराई जाने वाली क्षमता और प्रचालित की जाने वाली आवृत्तियों के संबंध में अनुच्छेद-7 और 8 में निर्दिष्ट सिद्धौतों और इस अनुच्छेद के

उपर्युक्त के अनुसार दोनों देशों के सीविदाकारी पक्षों के वैमानिकी प्राधिकारियों के बीच आपसी सहमति होगी और इसकी पूर्ण राजनयिक ट्रायण्डियों के माध्यम से की जाएगी।

2. किसी भी सीविदाकारी पक्ष की नामित विमान कंपनी द्वारा उपलब्ध कराई जाने वाली विमान क्षमता और/या प्रचालित की जाने वाली सेवाओं की जावृत्ति में कोई भी वृद्धि, मुख्यतः सीविदाकारी पक्षों के भू-भागों के बीच यातायात की अनुमानित आवश्यकताओं पर आधारित होगी और यह दोनों वैमानिकी प्राधिकारियों के बीच आपसी सहमति के अधीन होगी। ऐसी सहमति या समझान होने तक पहले से लागू विमानक्षमता और जावृत्ति का अधिकार कायम रहेगा।
3. दोनों में से किसी भी सीविदाकारी पक्ष द्वारा नामित विमान कंपनी की अतिरिक्त और चार्टर उड़ानें दूसरे सीविदाकारी पक्ष की अनुमति से प्रचालित की जा सकेंगी। इन उड़ानों से अनुसूचित उड़ानों के प्रचालन को किसी भी प्रकार की कोई हानि या क्षति नहीं पहुँचनी चाहिये। अतिरिक्त या चार्टरित उड़ानों के लिए अनुरोध उड़ान शुरू होने से कम से कम 72 घण्टे पहले भेज दिया जाए।

अनुच्छेद - 10

सूचना प्रचालन की व्यवस्था

प्रत्येक सीविदाकारी पक्ष के वैमानिकी प्राधिकारी अपनी नामित विमान कंपनी से अपेक्षा करेंगे कि वह दूसरे सीविदाकारी पक्ष के वैमानिकी प्राधिकारियों को, जितना पहले संभव हो, सम्मत सेवाओं के शुरू होने से पूर्व, सेवा की फिर्स्त, प्रयोग में लाए जाने वाले विमान के प्रकार, उड़ान अनुसूचियों, टैरिफ अनुसूचियों और सम्मत सेवाओं के प्रचालन से संबंधित सभी प्रासींगक सूचना देंगी और ऐसी सूचना भी देंगी जिससे वैमानिकी प्राधिकारी इस बात से संतुष्ट हो सके कि वर्तमान करार की सभी अपेक्षाओं का विधिवत ढंग से पालन किया जा रहा है। इस अनुच्छेद की अपेक्षाएँ इसी तरह सम्मत सेवाओं से संबंधित किन्हीं भी परिवर्तनों पर लागू होंगी।

सत्यमेव जयते

: ९ :

अनुच्छेद- ॥

आंकड़ों की व्यवस्था

प्रत्येक सीविदाकारी पक्ष के वैमानिकी प्राधिकारी अपनी नामित विमान कंपनी से अपेक्षा करेंगे कि वह दूसरे सीविदाकारी पक्ष के वैमानिकी प्राधिकारियों को, उस दूसरे सीविदाकारी पक्ष के भू-भाग को या वहाँ से होकर प्रत्येक मास के दौरान सम्मत सेवाओं पर बाहित यात्रियों से संबंधित आंकड़े, जिसमें प्रारंभिक और गंतव्य स्थान तथा यात्रियों के विमान में सवार होने और उतरने के स्थान भी दिलाये गये हों, प्रस्तुत करेंगे। ऐसे आंकड़े यथासम्बव शीघ्र प्रत्येक मास के अंत में प्रस्तुत किए जाएंगे।

अनुच्छेद- ॥२॥

टैरफ

1. निम्नलिखित पैराओं के प्रयोजन के लिए "टैरफ" का आशय यात्रियों और कार्गो के बहन के लिए अदा की जाने वाली कीमतों और रजेसी एवं अन्य अनुबंधी सेवाओं की कीमतों और शर्तों सहित उन विधियों से है जिनके अंतर्गत ये लागू होती है लेकिन इसमें डाक के बहन के लिए पारिश्रमिक और उससे संबंधित शर्तें शामिल नहीं हैं।
2. एक सीविदाकारी पक्ष की नामित विमान कंपनी द्वारा दूसरे सीविदाकारी पक्ष के भू-भाग से अधिक उसके भू-भाग के लिए बहन किए जाने वाले टैरफ उचित स्तरों पर नियमित किया जाएगा जिसमें परिचालन की लागत, उचित लाभ और अन्य विमान कंपनियों के टैरफों सहित सभी संगत पहलुओं पर ध्यान दिया जाएगा।
3. इस अनुच्छेद के उपर्युक्त पैरा ॥२॥ में उल्लिखित टैरफ पर, यदि सम्बव हो, दोनों सीविदाकारी पक्षों की नामित विमान कंपनियों के बीच सहमति होगी और ऐसा करार, जहाँ भी सम्बव हो, अंतरराष्ट्रीय हवाई परिवहन संघ की पदीतियों का प्रयोग करते हुए किया जाएगा।

सरकारी बालों

: 10 :

4. इस प्रकार से समत टैरिफ लागु करने की प्रस्तावित तारीख से कम से कम नव्वे ₹ 90/- दिन पहले सीधाकारी पक्षों के वेमानिकी प्राधिकारियों के पास अनुमोदन के लिए भेजे जाएंगे। विशेष मामलों में यदि उक्त प्राधिकारी सहमत हो तो यह अवधि घटाई जा सकती है।

5. यह अनुमोदन शोष दिया जा सकता है। यदि प्रस्तुत करने की तारीख से तीस ₹ 30/- दिन की अवधि के भीतर कोई भी वेमानिकी प्राधिकारी अपनी असहमति प्रकट न करे तो इस अनुच्छेद के पेरा ₹ 45/- के अनुसार वे टैरिफ अनुमोदित समझे जाएंगे। जैसाकि पेरा ₹ 45/- में उपर्युक्त है, यदि टैरिफ प्रस्तुत करने की अवधि कम की जाती है तो वेमानिकी प्राधिकारी इस बात पर सहमत हो सकते हैं किंवद्ध वह अवधि जिसके अंतर्गत कोई भी अस्वीकृत अधिष्ठानित की जानी है, तीस ₹ 30/- दिन से कम होगी।
6. यदि इस अनुच्छेद के पेराग्राफ ₹ 33 के अनुसार इस टैरिफ पर सहमति नहीं होती है, या यदि पेरा ₹ 55/- के अनुसार लागु अवधि के दौरान एक सीधाकारी पक्ष के वेमानिकी प्राधिकारी इसरे सीधाकारी पक्ष के वेमानिकी प्राधिकारी को पेराग्राफ ₹ 33 के प्रावधानों के अनुसार सहमत टैरिफ की अस्वीकृत का नोटिट देता है तो दोनों सीधाकारी पक्षों के वेमानिकी प्राधिकारी आपसी सहमति से टैरिफ निर्धारण करने का प्रयास करेंगे।
7. यदि वेमानिकी प्राधिकारी, इस अनुच्छेद के पेरा ₹ 45/- के अंतर्गत उन्हें प्रस्तुत किया गए टैरिफ के अनुमोदन अधिका पेरा ₹ 66/- के अंतर्गत टैरिफ के निर्धारण पर सहमत न हो सके तो इस करार के अनुच्छेद 18 के उपर्युक्तों के अनुसार इस मामले का निपटान किया जाएगा।
8. जब तक नए टैरिफ का निर्धारण नहीं कर सकता, तब तक इस अनुच्छेद के अनुसार निर्धारित टैरिफ लागू रहेगा। तथापि, इस पेरा के आधार पर टैरिफ को उस तारीख के बावर ₹ 12/- महीनों से जोधिक के लिए नहीं बढ़ाया जा सकता जिस तारीख को यह अन्यथा समाप्त हो जाता।

सर्वभूव जयते

: 11 :

बनाढेद- 13

प्रतीनिधित्व

1. प्रत्येक सीविदाकारी पक्ष की नामित विमान कंपनी को यह अधिकार होगा कि वह निर्दिष्ट भागों पर सम्मत सेवाओं के निष्पादन के लिए अपने स्वर्य के या स्थानीय तकनीकी और वाणिज्यिक कार्यकों के साथ दूसरे देश के भू-भाग में प्रतीनिधित्व स्थापित करने तथा रखने का अधिकार होगा। ऐसा प्रतीनिधित्व स्थानीय प्रक्रियाओं के अनुसार स्थापित किया जाएगा।

2. प्रत्येक सीविदाकारी पक्ष की सकाय निकाय सम्मत सेवाओं के प्रचालन के प्रयोजन के लिए दूसरे सीविदाकारी पक्ष की नामित विमान कंपनी के प्रतीनिधित्व के सुचारू कार्य-निष्पादन के लिए आवश्यक सहायता प्रदान करेगी।

3. प्रत्येक सीविदाकारी पक्ष की नामित विमान कंपनी को, दूसरे राष्ट्र के भू-भाग में वहन संवेदी अपने दस्तावेजों को जारी करने और विज्ञापन तथा विक्रय को प्रोत्साहन देने के लिए समान अवसर प्राप्त होगा। ऐसी विक्री स्थानीय मुद्रा या किसी परिवर्तनीय मुद्रा की अदायगी करके और ब्रैडट काड़ी पर, उनके अपने विक्रय कार्यालयों के माध्यम से सीधे या ट्रैवल एजेंसियों और/या विक्रय के माध्यम से किसी व्यक्ति संगठन या निकाय को की जा सकेगी।

बनाढेद- 14

अर्जित राजस्व का वैतरण

1. प्रत्येक सीविदाकारी पक्ष, दूसरे सीविदाकारी पक्ष की नामित विमान कंपनी को, उसके भू-भाग में अर्जित राजस्व में से व्यय के बाद बचत राशि अपने मुख्यालय को अंतरित करने का अधिकार प्रदान करेगा। तथापि, इस प्रकार की राशि का प्रेषण परिवर्तित मुद्रा में किया जाएगा और यह उस सीविदाकारी पक्ष के विदेशी मुद्रा विनियमों के अधीन और उनके अनुसार होगा जहाँ यह राजस्व अर्जित किया गया है।

2. इस प्रकार का हस्तीतरण वहाँ की सरकारी विनियम दर से किया जास्ता अथवा जहाँ सरकारी विनियम दर न हो, वहाँ युद्ध भुगतान के लिए प्रचलित विवेशी विनियम की मार्फत दर से किया जास्ता।

- ३- ऐसे मामलों में जहाँ दोनों सीबिड़ाकारी पक्षों के बीच भुगतान के समझौते के लिए विशेष व्यवस्था हैं, ऐसी व्यवस्था के उपर्योगों को, इस अनुच्छेद के पेरा ॥ ॥ के उल्लंघन नियमों के अन्तरण पर लापू विक्षया जारीगा।

अन्वेषण - १५

विपानन युरसा

1. अंतरराष्ट्रीय कानून के अंतर्गत अपने जीवित और दौषित्री के अनुरूप सीधवाकारी पक्ष पुनः इस बात के पुष्ट करते हैं कि गैर-कानूनी डस्टेप की कार्रवाई के विस्तर नागर विभानन सुरक्षा का व्याचव करने के बारे में एक दूसरे के प्रति उनका दोषित इस करार का अधिन्त की गई है।

2. अनुरोध किस जांते पर सीधवाकारी पक्ष गैर-कानूनी रूप से स्थिति विभानों का अधिग्रहण किस जाने और ऐसे विभान, उसके यात्रियों, कार्मिकों हवाई अड्डों और हवाई दिव्यालन सुविधाओं तथा नागर विभानन की सुरक्षा के विस्तर विकास प्रकार के गैर-कानूनी कूटों के बचाव के लिए सभी सम्बव सहायता प्रदान करेंगे।

3. दोनों पक्ष अपने परस्पर संबंधों में, अंतरराष्ट्रीय परिपाठी के अनुस्प, उस सीधा तक अंतरराष्ट्रीय नागर विभानन संगठन द्वारा स्थापित और अंतरराष्ट्रीय नागर विभानन अधिसमय के अनुबंधों के रूप में निर्विचल नागर विभानन सुरक्षा उपबंधों के अनुरूप कार्रवाई करेंगे जहाँ तक वे सुरक्षा उपबंध उन पर लागू होते हैं, वे पंजीकृत विभानों के प्रचालनों या सेवे विभान के प्रचालकों, जिनका व्यवसाय का प्रधान स्थान अयवा स्थाई निवास उनके मूँ-भाग में है तथा उनके क्षेत्र में, हवाई अड्डों के प्रचालकों से यह अपेक्षा करेंगे कि वे इन विभानन सुरक्षा उपबंधों के अनुस्प कार्य करें।

सत्यमेव जयते

: १३ :

4. प्रत्येक सीविदाकारी पक्ष इस बात पर सहमत है कि विमान के इस प्रकार के प्रचालकों को दूसरे सीविदाकारी पक्ष के भू-भाग में प्रवेश करते समय, वहाँ से प्रस्थान करते समय अथवा उस भू-भाग में रहते समय उस दूसरे सीविदाकारी पक्ष द्वारा अपेक्षित अंतरराष्ट्रीय पदार्थ के अनुसार उपरोक्त पैरा ४३५ में निर्दिष्ट सुरक्षा प्रावधानों का अनुपालन करना होगा। प्रत्येक सीविदाकारी पक्ष को यह सुनिश्चित करना होगा कि विमान की सुरक्षा और विमान पर सवार होते समय अथवा उत्तरने के दौरान यात्रियों, कर्मीदल, सामान, माल और विमानन भड़ार की जांच के लिए उसके क्षेत्र में प्रभावी और उचित कदम उठाये गए हैं। प्रत्येक सीविदाकारी पक्ष किसी विशेष धर्मकी से निपटने के लिए विशेष सुरक्षा उपाय करने के बारे में दूसरे सीविदाकारी पक्ष से प्राप्त किसी अनुरोध पर सहानुभूतिपूर्वक विचार करेगा।
5. यदि किसी सिविल विमान के गैर-कानूनी ठंग से अपहरण किये जाने अथवा धर्मकी दिये जाने की कोई घटना घटती है अथवा इस प्रकार के विमान, उसके यात्रियों और कर्मीदल, हवाई अड्डों अथवा विमान दिक्षालन सुविधाओं की सुरक्षा के विष्ट कोई घटना घटती है तो सीविदाकारी पक्ष इस प्रकार की घटना अथवा धर्मकी से शीघ्र निपटने के लिए संचार माध्यमों और अन्य उपायों के द्वारा एक दूसरे की सहायता करेगे।
6. इस अनुच्छेद के प्रावधानों से कोई विचलन, इस करार का अनुच्छेद ४ लागू करने का आधार बन जाएगा।

अनुच्छेद-१६

परामर्श

दोनों सीविदाकारी पक्षों के वैमानिकी प्राधिकारी, निकट सहयोग की भावना से इस करार के अनुप्रयोग और निर्वचन के संबंध में नियमित रूप से विचारों का आदान-प्रदान करेंगे।

राष्ट्रपति कलेक्टर

: १४ :

अनुच्छेद-१७

संशोधन

१. यदि दोनो सीविदाकारी पक्षो में से कोई भी पक्ष इस करार के किसी भी उपबंध में संशोधन करना चाहे तो वह दूसरे सीविदाकारी पक्ष से इस प्रकार के विचार-विमर्श के लिए अनुरोध कर सकता है, ऐसा विचार-विमर्श जो कि वैमानिकी प्राधिकारियों के बीच होगा और जो आपस में बातचीत तथा पत्राचार के माध्यम से किया जा सकेगा, इसके लिए किये गए अनुरोध की तारीख से साठ ॥६०॥ दिनों की अवधि के भीतर शुरू किया जा सकेगा। इस प्रकार सम्मत कोई भी संशोधन तभी लागू होगा जब राजनीयिक माध्यमों से टिप्पणियों के आदान-प्रदान द्वारा इसकी पुष्टि कर दी जाए।

२. अनुबंध में विनीदिष्ट मार्गों में संशोधन दोनो सीविदाकारी पक्षो के सक्षम वैमानिकी प्राधिकारियों के बीच सीधी सहयोग से किया जा सकेगा और पत्रों के आदान-प्रदान द्वारा इसकी पुष्टि की जाएगी।

अनुच्छेद-१८

विवादो का निपटान

यदि इस करार के निर्वचन अथवा प्रवर्तन के संबंध में कोई मतभेद पैदा होता है तो दोनो सीविदाकारी पक्षो की नामित विमान कंपनियों इसे आपसी बातचीत द्वारा निपटाने के प्रयत्न करेंगी और ऐसा न हो सकने की स्थिति में वह विवाद समझौते के लिये सीविदाकारी पक्षो को भेजा जाएगा।

अनुच्छेद-१९

बहुपक्षीय इवाई अभिसमय को लागू किया जाना

१. जहाँ तक अभिसमय के उपबंधों को इस करार के अंतर्गत स्थापित विमान सेवाओं पर लागू करने का प्रश्न है, ये उपबंध दोनो सीविदाकारी पक्षो के बीच इस करार की अवधि के दौरान इस प्रकार लागू रहेंगे जैसे कि वे इस करार के अभिन्न होंगे, बशर्ते कि दोनो सीविदाकारी पक्ष इस अभिसमय

: 15 :

के किसी संशोधन का अनुसर्ग नहीं करते जो लागू हो गया हो और उस स्थिति में यथासंशोधित अभिसमय इस करार की अवधि के दौरान लागू रहेगा।

2. यदि दोनों संविदाकारी पक्षों के संबंध में सामान्य बहुपक्षीय विमान सेवा अभिसमय लागू होता है तो ऐसे अभिसमय के उपर्युक्त लागू रहेंगे।

अनुच्छेद-20

अनुबंध

इस करार के साथ संलग्न अनुबंध इस करार का भाग समझा जाएगा और जहाँ अंन्यथा अपेक्षित न हो, करार के सभी संदर्भों में उक्त अनुबंध के तिर्यक संदर्भ भी शामिल होंगे।

अनुच्छेद-21

प्रवर्तन में आना

आवश्यक संवैधानिक प्रक्रियाओं के अनुपालन के पश्चात् यह करार हस्ताक्षर की तारीख से लागू हो जाएगा।

अनुच्छेद-22

समाप्त करना

दोनों में से कोई भी संविदाकारी पक्ष किसी भी समय इस करार को समाप्त करने हेतु दूसरे संविदाकारी पक्ष को अपने निर्णय के बारे में लिखित नोटिस दे सकता है, ऐसा नोटिस साथ-साथ ही अंतर्राष्ट्रीय नागर विमानन संगठन को भी भेजा जाएगा। ऐसे मामले में, दूसरे संविदाकारी पक्ष द्वारा नोटिस प्राप्त होने की तारीख से बारह १२^२ मास के बाद यह करार समाप्त हो जाएगा, बशर्ते कि यह नोटिस आपसी सहमति से इस अवधि से पहले ही वापस नहीं ले लिया जाता।

सहायम भवन

: 16 :

दूसरे सीविदाकारी पक्ष दारा नोटिस की प्राप्ति की सूचना न दिये जाने की स्थिति में, यह नोटिस, अंतरराष्ट्रीय नागर विभानन संगठन दारा नोटिस प्राप्त होने के बौद्ध दिनों बाद उस सीविदाकारी पक्ष दारा प्राप्त किया गया मान लिया जाएगा।

दिनांक २५ मई १९९३ को तात्कालिक में छ: मूल प्रतियो
पर, जिनमें से दो-दो प्रतियो हिन्दी, अंग्रेजी और उज्बेक भाषाओं में है, हस्ताक्षर किए गए और
ये सभी पाठ समान स्पष्ट से प्रामाणिक हैं। इनके निर्वचन में कोई भी मतभेद होने की स्थिति में
अंग्रेजी पाठ मान्य होगा।

सलमान खुशार्द
(सलमान खुशार्द)
कृते भारत गणराज्य सरकार

A. Chakrabarty
(साधिक सापेक्ष)
कृते उज्बेकस्तान गणराज्य सरकार

: 17 :

अनुबंध

खण्ड-।

भारत की नामित विमान कंपनियों निम्नलिखित मार्गों पर सम्मत सेवाओं के प्रचालन के लिए हकदार होगी :-

उद्गम स्थान

भारत के स्थान

मध्यवर्ती स्थान

पाकिस्तान, अफगानिस्तान में
कोई स्थान

गन्तव्य स्थान

ताशकंद

खण्ड-।।

उज़्बेकिस्तान की नामित विमान कंपनियां निम्नलिखित मार्गों पर सम्मत सेवाओं के प्रचालन के लिए हकदार होगी :-

उद्गम स्थान

उज़्बेकिस्तान के स्थान

मध्यवर्ती स्थान

पाकिस्तान, अफगानिस्तान में
कोई स्थान

गन्तव्य स्थान

नयी दिल्ली

टिप्पणी

यह आवश्यक नहीं है कि किसी भी सीविदाकारी पक्ष की नामित विमान कंपनियों द्वारा मध्यवर्ती स्थानों के लिये सेवायें प्रचालित की जाएँ।

Ҳиндистон Республикаси Ҳукумати ва Ўзбекистон Республикаси
Ҳукумати ўртасида туэйлган ҳаво катнови
тўғрисидаги

Б И Т И М

Қуйида "Ахдлашувчи Томонлар" деб аталувчи Ҳиндистон Республикаси Ҳукумати ва Ўзбекистон Республикаси Ҳукумати

1944 иил 7 декабрда Чикагода имзолаш учун очилган Халқаро фуқаро авиацияси тўғрисидаги Конвенцияни тан олган холда;

фуқаро авиацияси соҳасида ўзаро алоқаларни ривожлантириш хамда ўзларининг тегишли худудлари ўртасида ва сарҳадларида ҳаво катновини йўлга кўйиш хамда Битим тузиш истагида;

Қуйидагилар хусусида ахдлашдилар:

1-модда

АТАМАЛАР

Агар матнда бошига мазмун кузда тутилмаган бўлса, ушбу Битимнинг максадлари йўлида:

1) "авиация маъмурлари" атамаси Ҳиндистонга нисбатан Фуқаро Авиациясининг Бош Дириекторини, Ўзбекистон Республикаси га нисбатан эса Фуқаро Авиацияси Департаменти Бошлигини, ёки хар иккала томонга нисбатан юкорида утириб ўтилган ташкилотлар хозирги вактда бажараётган ишларни амалга ошириш ваколати берилган хар кандай шахс ёки органни билдиради;

2) "тайинланган авиакорхона" атамаси бир Ахдлашувчи Томон авиация маъмурлари ёзма равишда иккинчи Ахдлашувчи Томон авиация маъмурлари учун тайинлаган ва ушбу Битимнинг 3-моддасига мувофиқ ваколат берилган авиация корхонасини билдиради;

3) "Конвенция" атамаси 1944 иил 7 декабрда Чикагода имзолаш учун очилган Халқаро фуқаро авиацияси тўғрисидаги Конвенцияни, шунингдек, унга ушбу Конвенциянинг 90-моддасига мувофиқ киритилган хар кандай Иловани ва Ахдлашувчи Томонлар эътироф этадиган Конвенциянинг 90 ва 94-моддаларига мувофиқ Иловаларга ва Конвенцияга киритилган хар кандай тузатишни анлатади;

САЛЫМЕСЕР ЖАПША

4) "худуд", "хаво йүли", "халқаро хаво йүли", "тижоратга тааллууцли бүлмаган маисадларда тухташ" атамалари Конвенциянинг 2 ва 96-моддаларида талкин этилгани каби маңноларни англаради.

2-модда

ХУКУКЛАР БЕРИШ

1. Хар бир Ахдлашувчи Томон иккинчи Ахдлашувчи Томонга Иловада күрсатылган йұналишлар бүйіча халқаро хаво йүлларида мунтазам қатновни йүлга күйиши ва амалга ошириши учун ушбу Битимда тасифланған хукуиларни беради. Бундай йүллар ва йұналишлар бундан буён матнда "шартлашилған йүллар" ва "белгиланған йұналишлар" деб аталади.

2. Хар бир Ахдлашувчи Томоннинг ушбу Битим қоидаларига мураси тайинланған авиакорхонаси:

а) бошка Ахдлашувчи Томоннинг худудидан күнмаган холда учеб үтиш;

б) бошка Ахдлашувчи Томон худудида тијоратга тааллууцли бүлмаган маисадда күниш; ва

в) бошка Ахдлашувчи Томоннинг худудида мазкур Битимнинг Иловасида муайян йұналиш учун белгиланған пункт(лар)да йүловчилар, юк ёки почта олиш ва тушириш маисадида күниш хукуиларидан фойдаланади.

3. Ушбу модда 2-бандининг хеч қайси қоидаси бир Ахдлашувчи Томоннинг тайинланған авиакорхонасига хаво кемаси ичига иккинчи Ахдлашувчи Томоннинг худудидаги бир манзилдан иккинчи манзилгача юк олиш хукукини беради деб каралмаслиги лозим.

4. Ахдлашувчи Томонлардан бирининг халқаро парвозларни бажарувчи хаво кемаларининг үз худудига учеб келиши ва ундан учеб кетишини ёхуд бундай хаво кемаларидан фойдаланиш ёки уларнинг қатновини тартибга солишга доир конун ва қоидалари бошка Ахдлашувчи Томоннинг тайинланған авиакорхонасига карашли хаво кемаларига нисбатан ҳам улар биринчи Ахдлашувчи Томон худудида бўлган пайтларида кўлланилади.

5. Ахдлашувчи Томонлардан бирининг йўловчилар, экипажлар, юклар ва почтанинг үз худудига келишини, үз худудида бўлиб туришини ва үз худудидан жунатилишини тартибга солувчи қонун ва қоидалари, жумладан, паспорт, божхона, валюта ва санитария ва карантинга доир расмийчиларни тартибга солувчи бошка қоидалари

САМЫЕ ВЫСОКИЕ

Ахдлашувчи Томон тайинлаган авиакорхонага карашли ҳаво кемасидаги йўловчиларга, экипажларга, ташладиган юклар ва почтага нисбатан хам улар биринчи Ахдлашувчи Томон худудига келган,унда булиб турган ва ундан жунатилаётган пайтларида кўлланилади.

З-модда

АВИАКОРХОНА ТАЙИНЛАШ

1. Ҳар бир Ахдлашувчи Томон белгиланган йўналишлар бўйича шартлашилган йўлларидан фойдаланиш маисадларида иккинчи Ахдлашувчи Томон учун ёзма тарзда бир ёки бир неча авиакорхона тайинлаш хукукига эга бўлади.

2. Бундай тайинлаш тўғрисидаги хабарни олганидан кейин иккинчи Ахдлашувчи Томон ушбу модданинг 2 ва З-бандлари коидаларига мувофик тайинланган авиакорхонанинг учишига дархол тегишли рухсатнома беради.

3. Бир Ахдлашувчи Томоннинг авиаация маъмурлари иккинчи Ахдлашувчи Томоннинг тайинланган авиакорхонасидан у одатда кайд этилган маъмурлар халкаро ҳаво йўлларидан фойдаланиш чоғида Конвенцияга мувофик татбик этадиган конунлар ва коидаларда курсатилган шартларни бажаришга кодир эканлигини исботловчи далилларни талаб килишга ҳаклидир.

4. Ахдлашувчи Томонлардан бири тайинланган авиакорхонага эгалик килишда устунлик ва ҳакикий назорат бу авиакорхонани тайинлаган Ахдлашувчи Томонга ёки унинг фукароларига тегишли эканлигини исботлаш учун далилларга эга бўлмаган ҳар кандай ҳолда ҳар бир Ахдлашувчи Томон ушбу модданинг 2 – бандида курсатилган парвозларга рухсат берини рад этиши ёки узи тайинланган корхона кандай булганида ҳам 2-моддада курсатилган хукуилардан фойдаланаётганида бажариши зарур деб хисоблайдиган шартлар ижро этилишини талаб килиш хукукига эгадир. Ушбу банддаги "эгалик килишдаги устунлик ва ҳакикий назорат" иборалари шуни англатадики, агар тайинланган авиакорхона ўз йўлларидан ушбу Битимга мувофик фойдаланадиган бошка ҳар кандай мамлакатнинг авиакорхонаси билан ҳар кандай шартнома тузса, башарти, авиакорхонани тайинлаган Ахдлашувчи Томон ёки унинг фукаролари тайинлаган авиакорхона мол-мулкининг катта кисмида эгалик килиши билан бирга:

а) тайинланган авиакорхонани бошқариш устидан ҳакикий назорат ўрнатиш, ва

б) йўллардан фойдаланиш чоғида ишлатиладиган ҳаво кемалари ва курилмаларига эгалик хукуки ва уларни ҳакикий назорат килиш

имконига зга бұлсалар, авиакорхонани тайинлаган Ахдлашувчи Томон ёки унинг фуқаролари әғалик иилишда устунлик ва ҳаиций назорат ҳукуиига зга деб қаралмайдилар.

5. Ана шу тарзда тайинланган ҳамда тегишли рухсатнома олған авиакорхона ушбу модданинг ҳамда 10 ва 12-моддаларнинг барча қоидалари бажарылғани холдагина исталған вактда шартлашилған ташиб ишларини бошлашга хаклидир.

4-модда.

ПАРВОЗГА ДОИР РУХСАТНОМАЛАРНИ БЕКОР КИЛИШ ЁКИ АМАЛДА ТҮХТАТИБ ҚУИШ

Хар бир Ахдлашувчи Томон бошқа Ахдлашувчи Томоннинг тайинланған авиакорхонаси үзининг конун ва қоидаларига риоя этмаётған бұлса ёки үз фикрига күра ушбу Битимда назарда тутилған ҳукукларнинг берилишига сабаб булған шартлар бажарылмаётған бұлса, у парвоз учун берилған рухсатномаларни бекор килиш ёки амалдан түхтатиб қуиши өхуд үзи зарур деб хисобладылған шартлар қуиши ҳукукини саклаб қолади. 3-модда 4-бандининг шартлари бажарылмаётған холларда ҳам шу қоидалар күлланади. Агар конунлар бузилишини, қоидалар ёки ушбу Битим шартларининг бундан буёнига яна бузилишини бартараф этиш учун парвозларни түхтатиши ёки бошқа шароит зарур шароитлар яратиши учун шошилинч харакатлар талаб килинмаса, бундай ҳатти-харакатлар ушбу Битимнинг 16-моддасыга мувофиқ Ахдлашувчи Томонлар үртасидаги маслахатлардан сұнг амалға оширилиши мүмкін.

5-модда

ЙИГИМЛАР

Ахдлашувчи Томонлардан бирининг тайинланған авиакорхоналари бошқа Ахдлашувчи Томоннинг худудида хаво кемалари аэропортлардан ва бошқа авиация асбоб-ускуналаридан фойдаланғанлық учун үндиріладылған йигимлар әнг мақбул режим яратиб берилған давлатларнинг ана шундай халкаро йұналишларда парвозни амалға оширувчи авиация корхоналари (МДХ авиация корхоналаридан ташкири) тұлайдиган йигимлардан юкори булмаслиги лозим.

6-модда

БОЖХОНА ЙИГИМЛАРИ ВА ТАРТИБОТЛАРИ

1. Ҳар бир Аҳдлашувчи Томоннинг тайинланган авиакорхоналарига қарашли ҳаликаро йұналишлар бүйича парвозларни амалға оширувчи ҳаво кемалари, шунингдек керакли асбоб-ускуналар, захира ёнилғи ва мойлаш материаллари, ана шундай ҳаво кемалариға ортилған ёки ундаги идишларга тұлдырилған ва ана шу ҳаво кемаси тұлағайдаланиши учун мүлжалланган кема ичидаги үзға захиралар бошка Аҳдлашувчи Томоннинг худудида божхона солиқлари, инспекцион йигимлар ва бошка хил солиқлар ва тұловлардан озод килинади.
2. Аҳдлашувчи Томоннинг тайинланган авиакорхонасига қарашли ҳаликаро парвозни амалға оширувчи ҳаво кемалариға техника хизмати күрсатиш ёки уларни таъмирлаш учун Аҳдлашувчи Томонлардан исталған бирининг худудига олиб кириладиган әхтиёт кисмларға нисбатан ҳам ана шундай тартиб күлланади.
3. Аҳдлашувчи Томонлардан исталған бири ҳаво кемасининг штатдаги асбоб-ускуналари, шунингдек ундаги материаллар ва үзға әхтиёт материаллар бошка Аҳдлашувчи Томоннинг худудида ундаги божхона идораларининг рухсати билангина туширилиши мүмкін.
4. Ұшбу модданиң 1,2 ва 3-бандларида гап борған материалларға нисбатан уларни божхона кузатуви ёки назорати остида саклаш талаби қўйилиши мүмкін.
5. Исталған Аҳдлашувчи Томон худудидан бевосита транзит бүйича учиб утувчи пассажирлар оддийгина назоратдан ўтиказиладилар. Бевосита транзитнинг бағажи ва юклари божхона солиқлари ва бошка шу каби йигимлардан озод килинади.

7-модда.

АДОЛАТЛИ ВА ТЕНГ ШАРОИЛЛАР

Ҳар иккала Аҳдлашувчи белгиланган Томоннинг авиакорхоналари учун иккала Томон худуди ўртасыда йұналишлар бүйича шартлашилған йүллардан фойдаланиш учунadolatli va teng imkoniyatlari yaratib beriladi.

8-модда

ТАЙИНЛАНГАН АВИАКОРХОНАЛАРНИНГ МАНФААТЛАРИ

Хар бир Ахдлашувчи Томоннинг авиакорхонаси шартлашилган йуллардан фойдаланиш чогида бошка Ахдлашувчи Томон манфатларининг манфаатларини хисобга олади. Бундан максад, авиакорхоналарини шу авиакорхоналар амалга ошираётган ташибга нолозим тарзда таъсир курсатмаслиkdir.

9-модда

ХАЖМЛАР

1. Мувофиқлаширилган ташиб бошлангунига кадар унинг хажмлари ва парвоз частоталари иккала Ахдлашувчи Томоннинг авиаация идоралари ўртасида 7 ва 8-моддаларда баён этилган коидаларга ва ушбу модданинг коидаларига мувофиқлаширилиши хамда дипломатия ноталари алмашлаш билан тасдикланиши лозим.

2. Ахдлашувчи Томонлардан исталган бирининг авиакорхонаси тайинлаган ташиб хажмларини ва /ёки парвоз частоталарини хар кандай тарзда ошириш биринчи навбатда Ахдлашувчи Томонлар худуди ўртасида амалга ошириладиган ташибга бўладиган эҳтиёжга асосланиши ва бунга авиаация идоралари ўртасидаги келишувга мувофиқгина йул қўйилиши лозим. Бундай келишувга эришилгунга кадар амалдаги хажмлар ва частоталар сакланиб колади.

3. Хар бир Ахдлашувчи Томоннинг тайинланган авиакорхоналарига карашли хаво кемаларининг кўшимча ва чартер рейслари бошка Ахдлашувчи Томон фукаро авиацияси идорасининг рухсати билан амалга оширилиши мумкин. Бундай парвозлар тасдииланган жадвал буйича бажариладиган парвозларга тижорат жихатидан зиён етказмаслиги лозим. Кўшимча ёки чартер рейслари учун аризалар рейс бошланишига камида 72 соат колганида берилиши лозим.

10-модда

ПАРВОЗЛАРНИ АҲБОРОТЛАР БИЛАН ТАЪМИНЛАШ

Ахдлашувчи Давлатлардан хар бирининг авиаация маъмурлари узлари тайинлаган авиакорхоналари зиммасига авиаация йўли

очилишидан олдин бошка Ахдлашувчи Томоннинг авиаация идорасига фойдаланиладиган хаво кемасининг тури, харакат жадвали ва графики, кўлланиладиган тарифлар хакида маълум қилиш, шунингдек парвозга тааллуили бошка ахборотларни, шу жумладан авиаацияси идорасига ушбу Битим шартлари бажарилаётганигини исботлаш учун зарур бўлган ахборотни таидим этиш вазифасини юклайди. Ушбу модданинг талабларига хаво катновида узгаришлар юз берган холларда хам амал иилинади.

11-модда

СТАТИСТИКА МАЪЛУМОТЛАРИ БИЛАН ТАЪМИНЛАШ

Ахдлашувчи Давлатлардан хар бирининг авиаация идоралари ўзлари тайинланган авиакорхоналари зими масига бошка Ахдлашувчи Томоннинг авиаация идорасига унинг худудида ёки худудидан шартлашилган йўллари бўйлаб амалга оширилган ташувнинг хажмларига доир статистика маълумотларини, шу жумладан хаво кемаси парвозга кутариладиган ва манзил белгиланган мамлакатларга, юк ортиш ҳамда юк тушириш жойларига доир статистика маълумотларини маълум қилиш вазифасини юклайди. Бундай маълумотлар хар бир ой тугаганидан кейин имкон кадар ииска фурсатда тайёрланмоғи лозим.

12-модда

ТАРИФЛАР

1. Ушбу модданинг кейинги бандларида ишлатиладиган "тариф" деган ибора йўловчилар ва юк ташиб нархини ҳамда бундай нархларни кўллаш шартларини, шу жумладан агентлик ва бошка қўшимча хизматларнинг нархи ҳамда шартларини англатади, бироқ почта ташиб учун ҳак тўлаш ва унинг шартлари бундан мустасно.

2. Ахдлашувчи Томонлардан бири тайинлаган авиаация ташувчиси бошка Ахдлашувчи Томон худудига ташибда ёки унинг худудидан ташибда кўллайдиган тарифлар ташибнинг қийматига, фойданинг оқилона мидорига ва бошка авиаация компанияларининг тариф мезонларига асосланиб, оқилона меъёрларда белгиланади.

3. Ушбу модданинг 2-бандида уқтириб утилган тарифлар имкон кадар хар иккала Ахдлашувчи Томоннинг тайинланган авиакорхоналари уртасида мувофиқлаштирилади ва имкон кадар бундай келишувда ИАТА тартиботлари кўлланилади.

4. Бундай тарзда ўзаро мувофилаштирилган тарифлар улар жорий этилишига камида 90 (тўйсон) кун колганида ҳар иккала Ахдлашувчи Томон авиация маъмурларининг тасдиғига тақдим этилиши шарт. Алоҳида ҳолларда бу муддат ююрида утириб ўтилган идораларнинг ўзаро келишувига мувофии иисиқартирилиши мумкин.

5. Бундай тасдик оддийгина йўл билан амалга оширилиши мумкин. Башарти, авиация маъмурларидан хеч бири (ушбу модданинг 4-бандига мувофик) тарифлар тасдиклаш учун тақдим этилганидан кейин 30 кун мобайнида ўзининг норози эканлигини билдиримаса, тарифлар тасдикланган хисобланади. Ушбу модданинг 4-бандида назарда тутилгани каби тасдиклаш муддати иисиқартирилса, авиация маъмурлари 30 кундан камроқ муддат хусусида келишиб олишлари мумкин, улар шу тарзда келишилган муддат ичидаги тарифга нисбатан ўз норозиликларини билдиришлари лозим.

6. Башарти, тарифлар ушбу модданинг 3-бандига биноан мувофилаштирила олинмаса ёки Ахдлашувчи Томонлардан бирининг авиация маъмурлари ушбу модданинг 5-бандига биноан белгиланган муддат ичидаги бошка Ахдлашувчи Томоннинг авиация маъмурлари ушбу модданинг 3-бандига мувофик тақдим этилган тарифларга нисбатан ўз норозилигини маълум қиласа, ҳар иккала Ахдлашувчи Томоннинг авиация маъмурлари ўзаро келишув асосида тариф белгилашга харакат киладилар.

7. Башарти, авиация маъмурлари ушбу модданинг 4-бандида белгилангани каби тақдим этилган тарифларга норози бўлсалар ва улар ушбу модданинг 6-бандига белгиланган тартибда ўзаро мақбул тарифлар белгилашга муваффак бўлмасалар, уртадаги низо ушбу Битимнинг 18-моддаси коидаларига мувофик ҳал этилиши лозим.

8. Янги тарифлар белгилангунига кадар ушбу модданинг коидаларига биноан белгиланган тарифлар ўз кучида колади. Бирок, бу шартга риоя этиш тарифнинг амал қилиш муддатини ўзаро келишиб олинган муддатдан кўпли билан 12 (ун икки) ойга узайтириши мумкин.

13-модда

ВАКОЛАТХОНАЛАР

1. Ҳар бир Ахдлашувчи Томоннинг тайинланган авиакорхонаси бошка Ахдлашувчи Томон ҳудудида белгиланган йўналишлар бўйлаб ҳаво катновини таъминлаш учун ўз техникаси ва тижорат ходимларига эга бўлган ваколатхоналар очиш ҳамда фаолият курсатиш ҳукукига эга. Бундай ваколатхоналар тегишли ҳудудда амалда бўлган тартибга биноан очилади.

2. Хар бир Ахдлашувчи Томоннинг ваколатли органлари бошка Ахдлашувчи Томоннинг авиакорхонаси хаво катновини таъминлаши учун таъсис этган ваколатхона муваффакиятли фаолият кўрсатиши йўлида зарур ёрдам кўрсатади.

3. Хар бир Ахдлашувчи Томоннинг тайинланган авиакорхонаси бошка Ахдлашувчи Томоннинг худудида узининг ташишга доир хужжатларини ёзиб бериш ва ташувни сотиш борасида тенг имкониятларга эгадир. Бундай савдо-сотик ишлари сотув бўйича ўз оффиси, шунингдек савдо-сотик агентлиги ва/ёки туристик агентлик орқали маҳаллий ёки эркин алмаштириладиган хар қандай валютада ва кредит карточкаси бўйича хар қандай шахс, ташкилот ҳамда муассасага тааллуқли бўлиши мумкин.

14-модда

ИШЛАВ ТОПИЛГАН МАБЛАГЛАРНИ УТКАЗИШ

1. Ахдлашувчи Томонлардан бири бошка Ахдлашувчи Томоннинг тайинланган авиакорхонасига биринчи Ахдлашувчи Томон худудида топган пул маблагларининг харажатларидан ортган қисмини ўзининг қароргохига утказиш хукукини беради. Бундай утказиш тушум келган худудда амалда бўлган валютани тартибга солиш коидаларига мувофик хар қандай конверцияланадиган валютада амалга оширилиши мумкин.

2. Пул маблагларини бундай тарзда утказиш валюта алмаштиришнинг расмий курси асосида, валюта курси йўқ булгани тақдирда эса - пул маблаги утказиш вақтида устун булган бозор курси асосида амалга оширилади.

3. Башарти, Ахдлашувчи Томонлар уртасида ўзаро хисоб-китобларни тартибга солувчи маҳсус шартлашув амалда бўлса, бундай шартларшувнинг коидалари ушбу модданинг 1-бандида уқтириб утилган маблаг утказишга ҳам татбиқ этилади.

15-модда

АВИАЦИЯ ҲАВФСИЗЛИГИ

1. Ахдлашувчи Томонлар фуқаро авиациясининг ғайриконуний аралашув хатти-харакатларидан ҳавфсизлигини таъминлашга доир ҳалқаро конунлардан келиб чикадиган ўз хукуклари ва мажбуриятларига мувофик бундай ўзаро мажбуриятлар ушбу Витимнинг ажралмас қисми эканлигини тасдиқлайдилар.

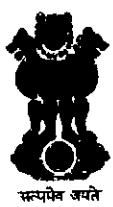
2. Ахдлашувчи Томонлар заруратга қараб, фукаро хаво кемасини гайриконуний туткун килишнинг, хаво кемасига, ундаги йўловчилар ва экипаж аъзоларига, аэропортлар ва катновни таъминлаш воситаларига хавф тутдирувчи бошка гайриконуний хатти-харакатларнинг, шунингдек фукаро авиацияси хавфсизлигига таҳдид килишнинг хар кандай куриниши олдини олишга қаратилган хар кандай кумак беришини таъминлайдилар.

3. Ахдлашувчи Томонлар ўзаро муносабатларини Фукаро Авиацияси Халкаро Ташкилоти томонидан белгиланган ва Халкаро фукаро авиацияси бўйича Конвенцияга Иловаларда тавсифланган авиация хавфсизлиги талабларига мувофик курадилар. Бу талаблар хар иккала Ахдлашувчи Томон ўзлари рўйхатга олган хаво кемаларининг ходимларидан, худди шунингдек ўз худудларида доимий ёки вактинча жойлашиб турган хаво кемаларининг ходимларидан, шунингдек ўз худудларида жойлашган аэропортларнинг ходимлари фаолиятларини юкорида эслатиб утилган авиация хавфсизлиги талабларига мувофик амалга оширишларини талаб қиласидилар.

4. Ахдлашувчи Томонларнинг хар бири хаво кемасига хизмат курсатаётган ходимларга нисбатан бошка Ахдлашувчи Томон хаво кемаси ўз худуди чегараларига кириб келаётганида, ундан чикиб кетаётганида ёки унда булиб турган вактида ушбу модданинг З-бандида уктирилган шартларга риоя этилиши максадида зарур талабларни кувиши мумкин. Хар бир Ахдлашувчи Томон хаво кемаларини химоя килиш ва йўловчиларни, экипаж аъзоларини, кўл юкини, багаж , юклар ва хаво кемасига олиб чикиладиган бошка юкларни юк ортиш ва туширишга кадар ёки ана шу жараёнларда текшириш учун ўз худуди доирасида адекват ва самарали чора-тадбирлар кўрилишини таъминлайди. Хар бир Ахдлашувчи Томон бошка Ахдлашувчи Томоннинг, башарти, аниқ таҳдид мавжуд бўлса, оқилона доираларда хавфсизликни таъминлаш юзасидан маҳсус чора-тадбирлар куришга доир сўровларини хайриҳоҳлик билан қараб чикади.

5. Башарти, фукаро хаво кемаси туткун килиб олинса ёки уни туткун килиш таҳди迪 мавжуд бўлса ёки хаво кемаси ундаги йўловчилар ва экипаж аъзолариغا , аэропортлар ва катновни таъминлаш воситаларига бошка гайриконуний хатти-харакатлар билан таҳдид килинса, Ахдлашувчи Томонлар алоқа учун имконият яратиб бериш ориали бир-бирларига турлича кўмак берадилар ва бундай кўнгилсизлик ёки таҳдидга жадал ҳамда бешикаст барҳам беришнинг барча зарур чора-тадбирларини курадилар.

6. Ушбу модданинг коидаларидан хар кандай тарзда чекиниш ушбу Битимнинг 4-моддасини кўллашга асос бўлади.

16-модда

МАСЛАХАТЛАШУВ

Ахдлашувчи Томонларнинг авиация маъмурлари ушбу Битимни кўллаш ва талқин этиш масалалари бўйича жипс хамкорлик руҳида мунтазам маслаҳатлашиб турадилар.

17-модда

ЎЗГАРТИШЛАР КИРИТИШ

1. Башарти, Ахдлашувчи Томонлардан бири ушбу Битимнинг исталган бир шартини ўзгариши лозим деб хисобласа, бошка Ахдлашувчи Томоннинг фикрини сўраши мумкин; авиация маъмурлари ўртасида музокаралар ёки ёзишмалар орқали уtkазилиши мумкин бўлган бундай маслаҳатлашувлар суроғ берилган кундан эътиборан 60(олтмиш) кундан кечиктирмай бошланиши лозим. Шу тарздаги маслаҳатлар натижасида ўзаро келишилган хар кандай ўзгаришлар дипломатия ноталари алмашиш орқали тасдиқланганидан кейин кучга киради.

2. Башарти, ўзгаришлар Иловада белгиланадиган йўналишларга тааллукили бўлса, маслаҳатлар Ахдлашувчи Томонлар авиация маъмурлари ўртасида бевосита амалга оширилади ва уларнинг шартлашувлари ўзаро мактуб алмашиш билан тасдиқланади.

18-модда

НИЗОЛАРГА БАРХАМ БЕРИШ

Ушбу Битимни талқин этиш ёки кўллашга доир хар кандай низога авиация маъмурлари ўртасида бевосита музокаралар орқали барҳам берилиши лозим, башарти, авиация идоралари бир битимга келмасалар, низо ҳал этиш учун Ахдлашувчи Томонларга оширилади.

19-модда

ХАВО КАТНОВИГА ДОИР КҮПТОМОНЛАМА КОНВЕНЦИЯЛАРИН ҚУЛЛАШ

1. Конвенциянинг коидалари ушбу Битимга мувофии белгиланган хаво катновига татбиқ этиладиган доираларда Битимнинг таркибий кисми сифатида Битим амал килиш даврида Ахдлашувчи Томонлар ургасида ўз кучида қолади, бироқ бундан хар иккала Ахдлашувчи Томон Конвенцияга киритилган хар иандай тұлдириши ратификация килған ва бу тұлдириш лозим тартибда күчга кирған холлар мустасно, тегишинча тузатылған Конвенция ушбу Битим амал килиши даврида ўз кучида қолади.

2. Хар иккала Ахдлашувчи Томон иштирокчisi бұлған хаво катнови бүйича умумий күптомонлама конвенция күчга киргани тақдирда, ана шу сұнгги конвенция устун туради.

20-модда

ИЛОВА

Башарти, ўзга коида зикр этилмаган бўлса, ушбу Битимнинг Иловасига нисбатан Битимнинг бир кисми сифатида каралади ва мазкур Битимга таяниб иш куришда Илова ҳам эътиборда тутилади.

21-модда

БИТИМНИНГ КУЧГА КИРИШИ

Конунга биноан барча зарур тартиботлар бажарыб бўлингач Битим у имзоланган кундан эътиборан күчга киради.

22-модда

БИТИМ АМАЛ КИЛИШИНИ ТУХТАТИШ

Ахдлашувчи Томонлардан исталған бири хоҳлаган вактида бошка Ахдлашувчи Томонни ушбу Битимни амалдан тұхтатиш истагида эканлигидан хабардор килиши мүмкін. Бундай хабарнома бир вактнинг ўзида Фукаро Авиацияси Халкаро Ташкилотига ҳам юборилиши лозим.

Совет Узбекского народа

Хабарнома юборилганидан кейин бошка Аҳдлашувчи Томон уни олгач ун икки ойдан кейин ушбу Битим амал килишдан тұхтайди, башарти, хабарнома иккала Томоннинг үзаро розилиги билан утириб үтилган муддат ичидә қайтариб олинмаса. Башарти, бошка Аҳдлашувчи Томон хабарнома олганининг тасдиғи бүлмаса, Фуқаро Авиацияси Халқаро Ташкилоти хабарнома олганидан кейин ун түрт кун үтгач бошка Аҳдлашувчи Томоннинг тасдиғи олинган хисобланади.

19 _____ " _____ " _____ да узбек,
хинд ва инглиз тилларida икки нусхадан жами олти асл нусхада тузилди, хар уч тиљдаги матн бир хил кучга эга. Талкин килишда ҳамфирлик бўлмаса, инглиз тиљидаги матн қўлланади.

Ҳиндистон Республикаси
Ҳукумати номидан

S. C. S.

Ўзбекистон Республикаси
Ҳукумати номидан

С. Сафаров

ИЛОВА

I БУЛИМ

Хиндистоннинг тайинланган авиакорхонаси парвознинг куйидаги маршрутлари бўйича ҳаво йўлларидан фойдаланиш хукукига эга бўлади:

Жўнаш пункти	Оралиқ пунктлари	Белгиланган пунктлар	Ташкаридаги пунктлар
Хиндистондаги пунктлар	Козогистон, Кирғизистон, Тожикистон, Туркманистон, Озарбайжондаги исталган пункт	Тошкент	Козогистон, Кирғизистон, Тожикистон, Туркманистон, Озарбайжондаги исталган пункт

II БУЛИМ

Узбекистоннинг тайинланган авиакорхонаси парвознинг куйидаги маршрутлари бўйича ҳаво йўлларидан фойдаланиш хукукига эга бўлади:

Жўнаш пункти	Оралиқ пунктлари	Белгиланган пунктлар
Узбекистондаги пунктлар		Нью-Дели

ИЗОХ

1. Хиндистоннинг тайинланган авиакорхонаси ҳар бир рейс чоғида Тошкент билан Козогистон, Кирғизистон, Тожикистон, Туркманистон, Озарбайжондаги пунктлар ўртасидаги қайтиб босиб утилмайдиган айланма йўллардан фойдаланиш хукукига эгадир.